

TUHKIMO- LEIKKAUS

An anatomical illustration of a human torso, showing the muscles, bones, and internal organs. The illustration is highly detailed, with various colors used to distinguish different tissues and structures. The central focus is the thoracic cavity, showing the heart, lungs, and major blood vessels. The ribcage and spine are also clearly visible. The overall style is that of a classic anatomical drawing, with a focus on accuracy and detail. The illustration is framed by a decorative, yellow, swirling border.

JENNA
VIRO

KOSMOS

JENNA VIRO

TUHKIMOLEIKKAUS

*KOSMOS

Tekijä haluaa kiittää Nuoren voiman liittoa ja Sysmän kuntaa Villa Sarkian residenssipaikasta.

Teoksessa siteeratut tekstit:

Faust: Opéra en cinq actes; viisinäytöksinen ooppera, Charles Gounod; libretto Jules Barbier & Michel Carré apres Goethe; suom. Eija Hirvonen

Grimmin sadut II; Tuhkimo, suom. Raija Jänicke & Oili Suominen

Kaikki muutokset ovat tekijän omia.

© Jenna Viro ja Kosmos 2023

ISBN 978-952-352-186-5

***KOSMOS**

Painettu EU:ssa.

a Dream

(a wish your heart makes)

Kukerikuu, kukerikii,
kukkaan puhkea jo niin!
Tyttö pieni, heristä korvia,
suon sinulle kultia, hopeita!

the Awakening

(a fear your mind makes)

Kukerikuu, kukerikii,
verta tielle tulvehtii.
Kenkä jalkaa puristaa,
yhä kukoistusta saa odottaa.

Permanto. Sumuisen, kostean ulkoilman nahistamat nahkakengät vinkuvat lattiaa vasten. Sali täyttyy puheensorinasta ja iltapuvuista, myskisestä hajuvedestä ja oopperakiikareista. Kaiuttimista kuuluu rätisevä ääni: *Esitys alkaa pian. Pyydämme teitä ystävällisesti sulkemaan matkapuhelimenne.*

Istuinten saranat kirskuvat, kun niiden istuinosa taitetaan alas. Juhla-asuun tai juhlalliseen arkiasuun pukeutuneet katsojat istuutuvat punaisille penkeille. Permanto ja sitä ympäröivät parvet täytyvät viimeisiä rivejä myöten.

Huomioitthan, ettei esityksen kuvaaminen tai taltioiminen ole sallittua. Esityksessä on väliaika. Esityslehtistä selatessaan kulttuurinystävät päivittelevät huolestuneina keskenään, kuinka kukaan laulajista ei vaikuta tutulta. Muut silmäilevät esiintyjien nimet laiskasti läpi, selaavat eteenpäin löytääkseen juonitiivistelmän. Heidän harmikseen sellaista ei tässä esityksessä ole.

Oikein hyvää oopperailtaa.

Soittajat asettavat jouset hartioille, nostavat puhaltimet syliin, ottavat lyöntikapulat käteen. Orkesteri virittäytyy harmoniaan, valmistautuu illan koitokseen. A-sävel kaikuu salin seinillä. Osa yleisöstä kuuntelee viritystä kuin se olisi ensimmäinen osa teoksesta. Muut jatkavat kuulumistenvaihtoa ja esitystietojen tutkailua. Huilut, oboet, klarinetit, fagotit, käyrätorvet, trumpetit, pasuunat ja tuuba, patarummut ja bassorumpu, lautaset ja triangelit,

tamburiini ja harppu ja jouset löytävät yhteissointinsa, sulautuvat yhdeksi orgaaniseksi koneistoksi, jonka yksittäinen osa kukin soittin on.

Orkesterin soinnuttua yhteen valot sammuvat. Salin täyttänyt puhe lakkaa, tyhjentää salin hiljaisuuteen. Tämä hetkellinen tauko saa yleisön aistimaan itsensä; pimeydessä he muuttuvat minusta meiksi. Metamorfoosi, jonka jälkeen koko oopperasali pidättää hengitystään, odottaa. Orkesterimonttu valaistaan. Kapellimestari saapuu ja soittajat nousevat seisomaan. Aplodit raikuvat. Kapellimestari kättelee ensimmäisen viulun viulistia ja kumartaa sitten yleisölle. Suosionosoitukset hiipuvat hänen noustessaan korokkeelle. Nuottitelineistä kajastava valkoinen valo lankeaa soittajien kasvoille, se paljastaa, kuinka kaikki heistä tuijottavat orkesterinjohtajaa. Kapellimestari avaa partituurin ja vaihtaa katseita orkesterinsa kanssa. Hänen ottaessaan tahtipuikon käteensä leuat painautuvat olkatuille, sormet asettuvat kielille, kielet kostuttavat ruokolehtiä.

Ja näin
esitys voi alkaa.

ENSIMMÄINEN
NÄYTÖS

E sirippu nousee.
Soi Gounod'n *Introduction au premier acte* oopperasta *Faust*.
Pimeys.

Keskellä näyttämöä kasvaa vain mustajalopähkinäpuu. Sen oksat nousevat korkealle, kurottavat kohti valoa, siniliilaa spottia. Kuuluu hyminää, laulun tapailua. Puunrungon takaa astuvat esiin löntystävät tassut, sitten kaareva häntä. Leopardi hymisee. Se kävelee näyttämön eteen päässään silinteri ja kädessään pronsattu kävelykeppi. Askeleet ovat svengaavat, juhlalliset. Pimeys pähkinäpuun ympärillä väreilee, hohkaa, hengittää. Lehdet humisevat. Leopardi pysähtyy näyttämön reunalle. Se nojaa keppiin, keinuttaa peräänsä mairittelevasti, hymyilee kulmahampaat kiiltäen. Sitten se ottaa silinterin etutassuunsa ja avaa rintakehänsä kutsuvasti, kädet teatraalisesti sivuillaan. Keltaisena hehkuvat spotit syttyvät, kultainen konfetti räjähtää tykeistä kohti yleisöä, vasket töräyttävät juhlanan fanfaarin.

LEOPARDI

Tervetuloa illan esitykseen, hyvä yleisö!

Vai pitäisikö minun sanoa mainio yleisö, sillä teitä parempia en ole nähnytkään!

Fanfaari lakkaa, tykit tyhjenevät kultahipuista. Jouset jatkavat kappaleen synkkää tunnelmaa. Yleisö on hiljaa. Leopardin rintakehä nousee ja laskee, silmien viirut ovat laajentuneet lautasiksi.

Silinteri painautuu takaisin päähän, varjo piirtyy kissan kasvoille. Sen olkalihakset alkavat väreillä ja hännänpää pyöriä. Leopardi hykertelee.

LEOPARDI

Veikö kissa kielenne?

Älkääpäs nyt, en minä ole ensimmäisiä, joka puhuu teille näin; maailmojen läpi.

Yleisö pysyy hiljaa. Leopardi nuolaisee hampaitaan mielteliäänä. Ne kellertävät samalla lailla kuin silmät, nuo viiltävästi tuijottavat. Se alkaa kävellä edestakaisin näyttämön reunaa, vangitsee yleisön läsnäolollaan. Toiveikas harppu erottuu orkesterin joukosta.

LEOPARDI

Tänä iltana hahmomme on pahamaineinen, *kirurgina* tunnettu herra G. Hän asuu kaukaisessa maassa. Rauhaisassa, vauraassa ja kulttuurintäyteisessä, mutta sitäkin mitättömämmässä valtakunnassa. Siellä yhden pikkukaupungin laidalla pienen kartanon tunkkaisessa kellarissa hahmomme elelee. Kyseisen kartanon omistaa madame Beauregard, ja hän ja hänen tyttärensä, nuori neiti Magdalena, asuvat herra G:n yläpuolella ihailun, rikkauksien ja palvelijoiden ympäröimänä.

Nyt, hyvä yleisö, te saatatte kysyä itseltänne, miten ihmeessä kylän halveksima ja vihaama herra G on päätenyt juuri heidän kellariinsa asumaan. Katsokaas ulkomuodon ei pidä antaa huijata: jokaisella on salaisuutensa. Ja mitä suurempia salaisuuksia on kannettavana, sitä epätoivoisemmin niitä koetetaan pitää piilossa. Ja mitä kovemmin asioita yritetään pitää piilossa, sitä kiihkeämmin tartutaan tarjolla oleviin tilaisuuksiin.

Leopardi pysähtyy, jalat harottavat, häntä pyörii jalkojen välissä. Valot sammuvat ja jäljelle jää vain yksittäinen spotti, sinisen pyörre. Leopardin silmät loistavat ja pähkinäpuu siintää taustalla. Savu täyttää lavan, se luikertelee puun takaa esiin.

LEOPARDI

Tänä iltana – ja vain tänä iltana! – te, hyvä yleisö, tulette todistamaan menestystarinan!

Viimeinenkin spotti sammuu, on täysi pimeys. Välähdys. Valot syttyvät jälleen! Punaisena, keltaisena ne valaisevat näyttämön. Leopardi seisoo pähkinäpuun korkeimmalla oksalla.

LEOPARDI

Siis hyvää oopperailtaa, mainio yleisö! Olkoon ilta teille suotuisa ja mukaansatempaava. Siihen asti, kukerikuu!

Valot sammuvat, ja siinä silmäyksessä näyttämö on täysin tyhjä.

”Kenties tuskanhuudot ravistaa
– hei, se sinfoniaa kohottaa!
Aina historia toistuu
ja vain kauneimmat onnen saa.”

ISBN 978-952-352-186-5 — 84.2

